

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil(a) student(ka): Lucie Kenkušová

Název práce: Komparace přístupu k problematice kybernetické bezpečnosti Spojených států amerických a Spojeného království

Oponent práce (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci v rámci instituce):
Jan Hornát

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Studentka ve své diplomové práci zkoumá přístupy USA a UK k zajištění své národní kybernetické bezpečnosti. Pro svůj výzkum si stanovila několik cílů – jednak chce nabídnout přehled jak „odlišné regulační prostředí, kulturní perspektivy a technologické rámce ovlivňují strategie kybernetické bezpečnosti“ (str. 8). Implicitně v úvodu své práce uvádí, že UK a USA vytvořily různé strategie v této oblasti, které vedou k „různým výsledkům“ (str. 8) a svůj výzkum částečně směřuje i do *policy* sféry, když tvrdí, že práce může přinést jisté „poučení“ pro budoucí politiky jiných států, a to právě díky podrobnějšímu sledování USA a UK. Obecnějším cílem práce tak je „poskytnout ucelený pohled na současný stav kybernetické bezpečnosti ve Spojených státech a ve Spojeném království“ (str. 9) a dále pak „identifikovat klíčové faktory ovlivňující efektivitu jejich strategií v této oblasti“ (str. 9).

Struktura práce, která má napomoci splnit stanovené cíle, se nejprve zaměřuje na definici klíčových pojmů a posléze mapuje institucionální genezi kyberbezpečnosti v obou státech, čímž zároveň identifikuje jejich „strategie“. Ve třetí kapitole analyzuje jednotlivé incidenty v kybernetickém prostoru a reakce obou aktérů na ně. Poslední kapitola se věnuje obecnému výhledu budoucího vývoje v kyberbezpečnosti.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Lucie Kenkušová si zvolila velmi aktuální a důležité téma. Práce se však potýká s řadou nejasností, které narušují její ucelenost. Za prvé není příliš jasné, proč si studentka zvolila komparaci, jako svou pracovní metodu. Práci schází jakákoliv metodologická kapitola, která by vytyčila cíl komparace, postup, prvky komparace apod. Čtenář se ani nedozví, proč zkoumá/komparuje právě USA a UK – co nám komparace těchto dvou států přinese? Proč např. neporovnávat Estonsko a Francii? Nedostatečné odůvodnění objektu zkoumání přímo souvisí s nejasnou výzkumnou otázkou, resp. množinou otázek – jak je zmíněno výše, studentka místy tvrdí, že zkoumá „efektivitu“ strategií, „odlišnost“ přístupů, vliv „kulturní perspektivy“ na formování strategií atd. Jednoduše řečeno, pokrýt takové množství (ne příliš souvisejících) výzkumných otázek v jedné diplomové práci je takřka nemožné.

Nejasnému výzkumnému cíli by částečně mohl pomoci konkrétní teoretický či koncepční rámec. Bohužel, i v této rovině nenabízí studentka přesvědčivý text. Samostatná teoretická část práci taktéž chybí, ale je částečně pokryta v kapitole s definicemi pojmů. Náznak slibného rámce je koncept *cyber deterrence* – studentka s ním v práci pracuje, ale ne příliš koncepčně a zároveň jeho jasná definice zcela chybí v první kapitole práce. Ačkoliv je koncept zmíněn několikrát v abstraktu a v úvodu práce, v práci se k němu vrací až v kapitole č. 3.1.

Struktura práce není uspořádaná tak, aby napomáhala výzkumnému cíli. Studentka sice odvedla dobrou práci v kapitole č. 2, kde mapuje institucionální rozvoj v oblasti kyberbezpečnosti u obou aktérů, ale kapitola č. 3 se jaksí míjí svým účinkem. Pokud zde zkoumá rozdílné přístupy obou aktérů, měla by je nějakým způsobem „zprehlednit“, např. v tabulce, či rozsáhlejší závěrečné diskuzi. Pokud je cílem kapitoly poukázat na „účinnost“ přístupů, z uvedených příkladů to není zřejmé. Čtvrtá kapitola pak působí do jisté míry mimo kontext, jelikož přechází do velmi obecného, až zkratkovitého popisu budoucího vývoje v oblasti kyberbezpečnosti. Osobně bych takovou kapitolu očekával spíše jako součást závěru a ve velmi zkrácené formě – pro cíle diplomové práce totiž není tato kapitola příliš funkční.

Seznam použité literatury k práci je obdivuhodný. V první kapitole k definici pojmů je překvapivě velká část publikací, které jsou starší než 10 let – vzhledem k překotnému vývoji právě v této oblasti se tak často jedná o zastaralé zdroje, které nereflktují současnou debatu.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Práce má mírné nedostatky ohledně formátování (např. střídání fontů v poznámkách pod čarou, viz str. 12, 13) a vyskytuje se v ní pár překlepů (např. str. 31 „...využil forenzní odborné znalosti zpravodajské komunity v a aplikoval je mimo svůj sektor...“, str. 32 „...mělo operační středisko plnit operativní úlohu při koordinaci reakce **n**který sea incidenty v případech...“). Stylisticky je práce na relativně dobré úrovni a splňuje veškeré další formální náležitosti Mgr. práce.

4. KONTROLA ORIGINALITY TEXTU

Prohlašuji, že jsem se seznámil/a s výsledkem kontroly originality textu závěrečné práce v systému:

Theses Turnitin Ouriginal (Urkund)

Komentář k výsledku kontroly: Výsledky kontroly neodhalily výrazné nesrovnalosti.

5. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Na práci oceňuji volbu aktuálního tématu a velké množství primárních i sekundárních zdrojů. Práce má však řadu slabých stránek, které snižují její kvalitu a přidanou hodnotu. Konzistentní teoretický či koncepční rámec by práci lépe sjednotil a diktoval by logičtější strukturu. Současná struktura práci rozvádí do mnoha rovin a v důsledku text nedrží pohromadě. Zároveň by práci výrazně pomohlo, pokud by studentka jasně stanovila, proč provádí komparaci a proč si zvolila právě tyto dva státy. V textu se také objevuje pár zavádějících argumentů, jako např. na str. 11 „...v době, kdy se federální rozpočet Spojených států určený na obranu státu výrazně snižuje, je financování související s kyberprostorem obecně na vzestupu...“ – posledních 10 let se však obranný rozpočet USA neustále zvyšuje, a to nejen v nominálních hodnotách.

Ve výsledku se v podstatě jedná o deskriptivní kompilaci s nejasnými závěry, resp. relativně banálními závěry – viz. str. 79 – „Ačkoli se způsoby, kterými se [USA a UK] toho snaží dosáhnout místy liší, především co do institucí, které jsou pověřené reakcemi na kybernetické incidenty, jejich cíle se shodují.“

6. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

1. Proč jste si zvolila komparaci právě těchto dvou států, které si jsou v mnoha ohledech spíše podobné? Jaký cíl měla komparace a podle jakých kritérií lze takovou komparaci provádět?
2. Oba zkoumané státy mají relativně velké (finanční a lidské) prostředky pro rozvoj mechanismů pro zvyšování své kyberbezpečnosti. Jak jsou na tom menší státy, jako ČR – je pro ně vhodný koncept *cyber deterrence*?
3. Co máte na mysli, když v závěru práce tvrdíte, že „kybernetické odstrašování může vyvolat falešný pocit bezpečí“ (str. 79)?

7. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

(A a B výborně, C a D velmi dobře, E dobře, F nevyhověl):

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji známku C.

Datum: 19.8.2024

Podpis: Jan Hornát